

3/73 Müzzemmil Suresi

1. “Müzzemmil” kelimesi yük yüklenmek, elbise veya örtüyü üzerine almak anlamlarına gelmektedir. İkrime'nin peygamberlik görevini yüklenmek şeklinde yaptığı değerlendirmeyi Hamdi Yazır da onaylamaktadır. Zebidî'nin verdiği bilgiler de kelimenin asıl anlamının “yüklenmek” olduğuna, “elbiseyi üzerine alma” anlamının da buradan türemiş olabileceğine işaret etmektedir. 5. ayetin de bu anlamda önemli bir delil teşkil ettiğini düşünüyoruz.

2. “Kıyam” kelimesi, kalkmak anlamının yanı sıra namaz kılmak anlamını da çağrıştırdığı için namaz kılmak üzere kalk şeklinde yorumlanmıştır. Ancak 20. ayetin son bölümünde Kur'an okumaktan ayrı olarak namaz emredildiği için bu yorum isabetli görünmemektedir. Namaz yorumu yapanların farz-nafile tartışmaları da sonradan ortaya çıkmış kavramsal tartışmalardır (Sarmış, *Rivayet Kültürü ve Yanlış Din Algısı*, s. 185-214). Sahabenin inmekte olan bütün sureleri kıyamda okuyacak ölçüde uzun namaz kıldıklarına dair rivayetleri de namazı okuma, okumayı namaz bilinci içerisinde gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Surelerin çoğalmasıyla zorlanmaya başladıkları için daha sonra inen 20. ayetle kolaylık öğütlenmiştir. Dolayısıyla Kur'an'ı hayata geçirme ve tebliğ etmekle sorumlu olan her müminin Kur'an'ı anlayıp özümsemesi konusunda bir okuma programı yapması öğütlenmektedir.

3. “Lagıye” fiili, “kavl veya haber” kelimelerine yakın kullanıldığında “öğrenme ve öğretme” anlamlarına gelmektedir (Zebîdî, *Tâc*).

4. Ayetin bu şekildeki çevirisi için bkz. Zemahşerî, *Keşşaf*.

5. İşlerinde yardımcı, mücadelende seni savunacak dayanak ve güvence olarak Allah'ı gör (Mevdudî, *Tefhim*).

6. İrtibatı koparmak anlamında bir ayrılık değil, onların yanlışlarına katılmamak, fakat muhalefet ederken onların seviyesine düşmeyecek bir seviyede kalmak şeklinde bir farklılık öngörülmektedir (Hamdi Yazır, *Hak Dini*).

7. Bu cümlede geçen savaş kelimesinden ve devamındaki cümlede geçen zekât hükmünden hareketle ayetin Medine'de nazil olduğuna hükmedenler olmuştur. Fakat ayet bunların gelecekte olacağından söz ettiği için bu ayetin sureden birkaç yıl sonra inmiş olabileceğini söyleyenler de vardır (Hamdi Yazır, *Hak Dini*; Zeki Duman, *Beyanu'l-Hak*). Ancak girişte de ifade ettiğimiz gibi sahabeden gelen rivayetler bir yıllık bir fasıladan söz etmektedir.

8. Allah, kullarının kendi yolunda yaptıkları harcamaları, kendisine verilen borç olarak değerlendirmektedir. Çünkü devamında açıklandığı şekilde malını Allah yolunda harcayanların, verdiklerini Allah katında fazlasıyla bulacaklarını dile getirmektedir ki şu rivayet bu ayeti gayet güzel açıklamaktadır: İbn Mesud'un naklettiğine göre Hz. Peygamber (s), “Sizden kim vârisinin malını kendi malından daha çok sever?” dedi. Hepimiz; “Kendi malımızı daha çok severiz.” dedik... Bunun üzerine şöyle dedi: “Senin malın ahiret için gönderdiğindir. Burada bıraktıkların ise vârislerininindir.” (Mevdudî, *Tefhim*).